

Іван Гаўрылавіч Чыгрынаў

Я не скажу, што бачыў свет,
Але на моры і на сушы
Жывых людзей жывыя душы
Ў маёй пакінулі свой след...

Портрет Івана Чыгрынава (Таццяна Ханіна)

Біяграфія

- Іван Гаўрылавіч Чыгрынаў нарадзіўся **21 снежня 1934 года** ў вёсцы Вялікі Бор Касцюковіцкага раёна Магілёўскай вобласці ў сялянскай сям'і.
- Вайна, якую будучы пісьменнік перажыў у роднай вёсцы, дала яму багата ўражанняў, а пазней вызначала тэматыку яго твораў.
- Сямігодку І. Чыгрынаў закончыў у сваёй вёсцы, а сярэдняю школу ў Саматэевічах, радзіме Народнага паэта А. Куляшова, што пэўным чынам паўуплывала на захапленне літаратурай. Гэтаму актыўна спрыяла і вучоба на аддзяленні журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта (1952-1957).

Біяграфія

- Пасля завяршэння вучобы І. Чыгрынаў працуе рэдактарам, а затым і загадчыкам рэдакцыі выдавецтва Акадэміі Навук, рэдактарам аддзела публіцыстыкі і нарыса часопіса “Полымя”. У 1975-1986 гадах пісьменнік працаваў у апарате Саюза пісьменнікаў, займаючы пасады намесніка старшыні, а затым сакратара праўлення. З 1987 года ён узначальваў Беларускі фонд культуры, а таксама быў рэдактарам часопіса “Спадчына”.

Біяграфія

- І. Чыгрынаў займаў і адказныя дзяржаўныя пасады. Ён выбіраўся дэпутатам Вярхоўнага Савета рэспублікі, быў старшынёй камісіі па нацыянальных пытаннях і міжнацыянальных адносінах. У 1978 годзе ў складзе беларускай дэлегацыі ўдзельнічаў у рабоце чарговай сесіі Генеральнай Асамблеі ААН.
- У 1994 годзе яму было прысвоена ганаровае званне “Народны пісьменнік”.
- Не стала І. Чыгрынава 5 студзеня 1996 года.

Творчасць

- Першыя вершы пісьменніка з'явіліся ў друку яшчэ ў 1952 годзе, але ўжо ў студэнцкія гады ён стала перайшоў на прозу. Яго першае апавяданне было надрукавана ў газеце “Чырвоная змена” ў 1957 годзе. У 60-я гады ён зарэкамендаваў сябе як адзін з цікавых і арыгінальных навілістаў, рэгулярна змяшчаючы свае творы на старонках перыядычнага друку. Сталасць пражытка пацвердзілі зборнікі “Птушкі ляцяць на волю” (1965), “Самы шчаслівы чалавек” (1967), “Ішоў на вайну чалавек” (1973).

I. Чыгрынаў пераважна заглябляўся ў той аспект вайны, які быў звязаны з вёскай, адкуль усе мужчыны пайшлі на фронт, а ў хатах засталіся жанчыны, дзеці ды старыя людзі. “Але былі людзі не толькі на вайне, але і ў вайне. Мяне больш за ўсё займала тое, як яны паводзілі сябе пад акупацыяй”, – гаварыў пісьменнік. У яго ёсць апавяданне пра пачатак вайны (“Ішоў на вайну чалавек”), пра сустрэчу салдат на вызваленай зямлі (“Бульба”), пра ўплыў ваенных падзей на лёсы людзей у пасляваенны час (“За сто кіламетраў на абед”, “Дзівак з Ганчарнай вуліцы”, “У ціхім тумане”).

- Найбольш характэрным для пісьменніка было апавяданне “Варажба”, якое стала адным з раздзелаў рамана “Плач перапёлкі” (1972).
- Затым былі напісаны раманы “Апраўданне крыві” (1977), “Свае і чужынцы” (1984), “Вяртанне да віны” (1991), “Не ўсе мы згінем” (1996). У раманнай пенталогіі назіраецца імкненне ахапіць увесь перыяд жыцця людзей у час вайны – ад лета сорак першага да лета сорак чацвёртага, да вызвалення Беларусі. Усім зместам сваіх твораў І. Чыгрынаў сцвярджаў ідэю пра няскоранасць і неўміручасць народа.

- У 1980-1990-я гады пісьменнік звярнуўся да драматургіі. Ён напісаў звыш дзесяці п'ес, у большасці сваёй прысвечаных мінуламу нашай радзімы, пераломным гадам у яе гісторыі. “Я адчуў, – зазначаў І. Чыгрынаў, – што цяпер вельмі патрэбны творы, якія павінны рэканструяваць гісторыю нашага народа. Патрэбны жывыя ілюстрацыі. Не ўслед за гісторыкамі, а ў першыню самім дадаваць гістарычныя пласты і ўвасабляць у мастацкія вобразы”. Драматычныя творы якраз і цікавы жаданнем сказаць сваё слова пра многія вызначальныя падзеі (“Звон – не малітва”, “Следчая справа Вашчылы”, “Чыстыя рэкі і мутныя воды”, “Толькі мёртвыя не вяртаюцца” і іншыя).

- Пісьменнік выступаў у друку з артыкуламі аб надзённых праблемах літаратурнага жыцця, аб чым сведчыць ужо назва кніг, у якіх сабраны яго выступленні і артыкулы – “Новае ў жыцці, новае ў літаратуры” (1983), “Паміж сонцам і месяцам. Роздум над жыццём, культурай і літаратурай” (1994). І. Чыгрынаў быў адным з аўтараў сцэнарыя шматсерыйнага тэлефільма “Руіны страляюць” (1977).

